Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 55. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 8-го МАРТА, 1921. — VOL. XXIX. No. 55. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, MARCH 8, 1921. THREE CENTS

Сенат приймає без опозиції кабінет Гардінга.

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Президент Гардінг особисто предложив нині імена людий, котрих він вибрав на начальні становища по ріжних галузях уряду, т. є. так званий кабінет.

В кабінеті засідають:

Гарлс Еванс Гюз, секретар стейту;
Андру В. Мелон, секретар скарбу;
Джан В. Вікс, секретар війни;
Гарі М. Догерті, генеральний прокуратор;
Вил Г. Гейс, генеральний постмастер;
Едвін Денбі, секретар фльоти;
Алберт В. Фол, секретар внутрішних справ;
Генрі С. Волес, секретар рільництва;
Герберт С. Гувер, секретар торговлі;
Джеймс Дж. Дейвис, секретар праці.

Сенат приняв сей кабінет без опозиції.

Президент Злучених Держав не появлявся особисто перед сенатом, щоби предложити свій кабінет до затвердження. Правда, перший президент Джордж Вашінгтон, зробив се, але уже четвертий президент, Джеймс Медисон, закинув сей звичай. Від тоді президент через заступників предкладав свій кабінет до затвердження сенатови.

ГАРДІНГ ВЗИВАЄ КОНГРЕС ДО ПОСПІШНОЇ ПРАЦІ.

ВАШІНГТОН, 5. марта. — На домагання президента Гардінга конгрес поробив приготовання, щоби зараз приступити до відбуття сесії, котру скликав на просьбу Гардінга Вилсон. Палата послів та сенат почали уже організувати комітети, щоби зараз приступити до ухвалення законів, котрі президент признає за потрібні. Говорять про день 4. цвітня як про день, на котрий після всякої правдоподібности буде скликаний конгрес. Сенатори більшости (републиканці) далі вибрали своїм провідником сенатора Лоджа.

БУДУТЬ ПИСАТИ ТАЙНУ ІСТОРІЮ ПРАВЛІННЯ ВИЛСОНА.

Мають відкрити, що президент був без памяти через кілька днів.

ВАШІНГТОН, 6. марта. — Бувший президент Вилсон згодився на те, щоби бувший секретар війни Бейкер написав історію правління Вилсона. З першу сам Вилсон мав охоту написати її, але пізнійше пристав на Бейкера, котрий стояв на чолі пресового відділу американської мирової комісії в Парижі. Книжка Бейкера буде відповідю на книжку бувшого секретаря стейту Ленсінга, котра вже написана і появиться кроком ще сего місяця, а котра в богато місцях остро критикує президента Вилсона, відкриває богато невідомих фактів з його правління, а межи инчим те, що президент був без памяти через кілька днів.

БОРОТЬБА ПРОТИ ТИФУ.

НЮ ЙОРК, 6. марта. — Вчера донесено до міських властий здоровля про шість нових случаїв тифу. Пятьох хорих приїхало на італійськім корабли Сан Ґвісто, котрий приїхав до сего порту шість тижнів тому назад. Разом всіх хорих, котрі прибули на тім корабли, є вже 37, з чого двох уже померло.

Послідних хорих відкрито на корабли учора рано серед людий, що приїхали в межиокладі. Через те санітарні власти приказали відослати хорих до шпиталя, а усіх пасажирів задержали на дальшу кварантану на кошт перевозової компанії, властителька корабля.

Одного хорого найшли на корабли Крунлянд, що належить до Гвайт Стар Лайн. Хорий є мадярської національности.

З КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 6. марта. — Підчас дебати на тему: Страйк чи Мировий Суд?, котра відбулася в Тави Гол, в Ню Йорку, генеральний секретар юнії Амалгамейтид Кловдінг Воркерс оф Америка, заявив, що цілью теперішньої боротьби в кравецькім промислі являється бажання властителів фабрик знищити юнію та привернути давні відносини, серед котрих кравець працював дома та давав добру нагоду капіталістови до визиску.

ОБЄДНАННЄ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ ДЛЯ ОБОРОНИ ІНТЕРЕСІВ.

НЮ ЙОРК, 6. марта. — Нині відбулися тут збори 200 делегатів нюйорської окружної ради зелізничих робітників на східних зелізницях. Конференція одноцушно ухвалила резолюцію, взиваючу всі робітничі юнії, обєднуючі ріжні галузи зелізничих робітників, до обєднання в спільну організацію для оборони спільних інтересів, загрожених проголошеним недавно обкроєнням робітничої заплати на зелізницях. Така конференція має відбутися уже дня 3. цвітня о годині 10 рано в Гортон Гол, в Ню Йорку. Рада постановила також поміщувати в своїй часописі статті в ріжних мовах іміграптів. Рада представляє понад 75 тисяч робітників.

СОЦІЯЛІСТИ БРУКЛИНА ПРОТИ МОСКОВСЬКОЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛКИ.

НЮ ЙОРК, 6. марта. — Бруклинські соціялісти, зібрані на зборах в Бруклин Лейбор Лайсїюм, постановили не приступати до Третого Інтернаціоналу в Москві. За резолюцією, котра відкидає приступлення до московського інтернаціоналу, заявилося на разі більше голосів, як за резолюцією за приступленням до нього. Са постанова показує, що навіть в Ню Йорку, де є богато соціялістів, походячих з Росії, більшість соціялістів противиться приєднуванню до фальшивого інтернаціоналу в Москві.

КОРАБЕЛЬНІ РОБІТНИКИ ПРОТИВЛЯТЬСЯ ЗНИЖЕННЮ ЗАПЛАТИ.

НЮ ЙОРК, 3. марта. — Тут відбувається конференція провідників юнїй корабельних робітників атлантійського побережа, котрим недавно обнижено робітничу заплату о 25 процент. Робітничі проводирі заявляються за супротивленнєм знижці та за страйком, як що властителі не уступлять.

ВИКРУТ ЗЕЛІЗНИЧОГО ЗАРЯДУ.

ГАРІСОН, Аркензо, 3. марта. — Головний менаджер зелізниці Мисури енд Норт Аркензо Рейлровд, котрої робітники вийшли на страйк в суботу, заявив, що його зелізниця не думає провадити „євертої фабрики", але просто наймає нових робітників на місце страйкарів.

ФРАНЦІЯ ПІДПИСУЄ МИРОВИЙ ДОГОВІР З ТУРЕЦЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ В МАЛІЙ АЗІЇ.

Турецькі повстанці, націоналісти, покидають большевиків і годяться з Францією.

ПАРИЖ, 6. марта. — Робиться приготовання до підписання мирового договору між Францією і турецькими націоналістами (турецькими повстанцями під проводом Кемала паші в Малій Азії).

Договір має бути підписаний завтра (в понеділок). На них згодився вже Ізмаїл бей і його товариство, що представляє Кемала пашу в Парижі, а також приїде підписати договір Кемалів делеґат в Лондоні, Бекір Самі бей.

Франція годиться опорожнити Кілікію, а турецькі повстанці пристають на признання самоуправи меньшостям в Малій Азії.

ГРЕЦІЯ НЕ ГОДИТЬСЯ ВІДДАТИ ТУРЕЧЧИНІ ТРАКІЮ І СМИРНУ.

ЛОНДОН, 4. марта. — Грецький премієр Калогеропулос, котрий сюди прибув з Атенна грецько-турецьку конференцію під покровом аліянтів, заявив, що Греція не годиться з зміну мирового договору з Туреччиною із Севр, у Франції, який признав Грецію Тракію в Европі і Смирну в Малій Азії.

Жиди і українські повстанці.

Старокраєві українські часописі доносять на підставі відомости з України, що Жиди підтримують українських повстанців. На Херсонщині місцеві Жиди хлібороби в значній скількости вступали до повстанських згонів.

Партія „Поалей Ціон" ухвалила резолюцію, проти методів большевицького управління, а також видала декларацію, в якій оголошує, що не може вступити до „большевицького інтернаціоналу".

Таку-ж резолюцію приняла й жидівська партія „Бунд".

На становище Жидів большевики відповідають репресіями. З певних жерел відомо, що в останні часи розстріляно отсих жидівських діячів: Перціса, Тінзбурга, Барабаша, директора жидівського колоніяльного банку в Одесі і інших.

УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

ПОЛЬСЬКЕ ПЕКЛО В НАДВІРНЯНЩИНІ В ГАЛИЧИНІ.

З надвірнянського повіта одержала віденська часопись „Український Прапор" отсю допись:

З приходом польських військ до надвірнянського повіта в 1919 році арештували Поляки в селі Микуличині У. С. С. Миколу Стефанюка, який просидів 16 місяців в польській тюрмі. Якова Михащука арештували Поляки і сильно били; він сидів в польській тюрмі 14 місяців. Юра Стефанюк сидить від хвилі приходу Поляків ще досі у Львові. На весну, 1920, польська жандармерія в Микуличині робила ревізію за карабінами у господарів Прадземюка Миколи і Дмитра та Михайла Мотрука. Сих Гуцулів польські жандарми арештували і так сильно били, що ціле їх тіло було чорне як уголь. Один капраль з тих жандармів, що били Гуцулів, є і досі на постерунку в Микуличині. Жандарме постерунку в Яремчі арештували на весну, 1920, селян: Юрка і Івана Мотрука та били їх у звірський спосіб. Івановим Мотрукови польські жандарми вимикали волосє з голови та подрапали голову і лице, так сильно, що голова ще досі пухла і є сліди на ній рани. В тімсамім часі польська жандармерія арештувала Михайла Мотрука зі села Женець-Микуличин за те, що заїшли у нього українського старшину з групи ген. Кравса. Мотрука Поляки сильно побили. Українського старшину арештували; смертельно збили; скували у кайдани і забрали до тюрми. К надвірянськім повіті Поляки списують всю худобу у селян і селяни мусять платити від малої худоби 1 марку а від великої худоби по 2 марки. Весною сього року забрали Поляки у Василя Сорохмалюка з Микуличина пару волів, у Марійки Сорохмалюк з Поляниці-Микуличин ялівку і ще в других господарів, разом з Микуличина 16 цштук великої худоби, нічого за неї не заплативши. Сього літа напали польські жовнірі на ярмарок в Делятині; зрабували худобу і гроші; цілий ярмарок розігнали і побили людий. Фасунків по селах немає жадних. В Микуличині й околиці царить страшний голод. Голодний тиф сильно пошириється. Польські власти не зважають на те. Навпаки, — ще усю бараболю, ячмінь і овес, які вродилися по горах, списують до реквізиції. Польські жандарми і жовніри ходять по хатах і все реквірують на власну руку, що лише знайдуть. Польські власти і військо реквірує у людий вовну, полотно і кожухи для голого польського війська. І то в так підлий спосіб, що забирають у бідаків вовну, яку біднякі для себе закупили навіть на пару рукавиць. Кажуть Поляки здавати від одного числа дому по 3 до 4 метри сукна і 2 до 4 метри полотна. Окрім сього село Микуличин мусить зложити добровільно 16 пар черевиків, 16 пар зимових штанів (гач), 16 пар сорочок. Люди сього добровільно не хотіли давати Полякам, тому польське військо пішло тепер по хатах і рабує всю одежу, яку лише де найде. У Петра Дземюка взяли Поляки одну руно вовни, а подібно і в богато других Гуцулів. Польські власти оподатковують шиби у вікнах хат. Гуцули з Надвірянщини не хотять брати польських марок. Називають марки насмішливо „польські шмарки". Се Поляків сильно дратує і вони видирають у людий заховані австрійські гроші. На силу забирають людий до шукання за колючими дротами. Гуцули не хотять іти на польські роботи. Місцеві Поляки ведуть межи народом отверту агітацію проти Чехо-Словаччини і кажуть, що Польща прийде на підмогу Мадярщині проти Чехії. В цілім повіті панує страшна ненависть до Польщі. Усі нетерпеливо очікують приходу української влади до Галичини. Народ свято вірить в самостійність Галичини. На польське пановання ніколи український нарід не згодиться і каже, що Польща зникне з Галичини як сніг весною на горах.

СПРАВА НІМЕЦЬКОГО ВОЄННОГО ВІДШКОДОВАННЯ АЛІЯНТАМ.

Аліянти відкидають німецьке предложення.

Натомісць дають своє нове предложення, яке жадає від Німців 21 біліонів долярів.

ЛОНДОН, 6. марта. — Бюро Райтера довідується з французького жерела, що на другій нараді Найвисшої Ради, яка відбулася в неділю вечером і принято підставу, на якій аліянти можуть згодитись приняти нові німецькі предложення.

Британський амбасадор в Німеччині лорд Д'Абернон, і французький представник, Люїтер, повідомили про се Німецьке правительство.

На конференції Найвисшої Ради наперед обговорювано предложення німецького міністра фінансів Шредера, в яких він заявив згоду на плачення річних рат, уложених в Парижі, протягом перших 5 літ, з тим, що дальші оплати по уплаві сього 5-літнього речинця мають бути змінені; підвисшення мита а німецький експорт з 12% на 30%; видачі міжнародньої позички для Німеччини у висоті 8 біліонів золотих марок і заключення торговельного договору з Німеччиною, який би скасував всякі обмеження або неріне трактовання німецького промислу в других державах.

Одначе міністер Шредер притім поставив услівє, що Німеччина мусить задержати Горішній Шлеск.

Сього проекту аліянти не приняли.

Остаточно на сій конференції аліянти згодились на таке предложення, яке піддав британський премієр Лльойд Джордж:

1. Німеччина заплатить аліянтам воєнне відшкодованнє в сумі $21,600,000,000 понад 80 біліонів золотих марок).

2. Ту суму має сплатити в 30 річних ратах по 720 міліонів долярів (по 3 біліони золотих марок).

3. Аліянти наложать 30% мита на німецький експорт.

ШВЕДСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗА ОСВОБОДЖЕННЄМ З ВЯЗНИЦІ В АТЛАНТІ, ДЖОРДЖІЯ, ЕВГЕНА В. ДЕБСА.

СТОКГОЛМ, (столиця Швеції), 5. марта. — Екзекутивний комітет Шведської Соціялістичної Партії зачав агітацію за увільненнєм з вязниці Евгена В. Дебса й „інших уязнених пацифістів (миролюбців) в Злучених Державах Америки.

Комітет взиває міжнародне Соціялістичне Бюро, щоби дало почин до акції для пособлення заходам Шведської Соціялістичної Партії.

Революційний рух в Росії зростає.

ТЕЛЕГРАМА З ФІНЛЯНДІЇ ДОНОСИТЬ, ЩО БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВПАЛО.

Потвердження сеї вістки ще нема.

ЛОНДОН, 6. марта. — **Приватна телеграма, яку сьогодня одержано в Лондоні, а яка була надана нині о 10-тій годині рано з Гелсінгфорсу, подає, що „большевицьке правительство упало".**

Досі нема потвердження сеї вістки.

ТИМЧАСОВИЙ РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КОМІТЕТ З КРОНШТАДУ ДО ВІЙСКА В ПЕТРОГРАДІ.

Каже, що робітники не дадуться більше обманювати красними комуністичними промовами.

ЛОНДОН, 6. марта. — В Петрограді революційний рух зростає.

Збунтовані моряки з Кронштаду вислали до військової залоги в Петрограді таку бездротну телеграму:

„Волею моряків, червоноґвардійців і робітників, власть віддано в руки Революційного Комітету без одного вистрілу. Робітники не дадуться більше водити красними комуністичними промовами.

„Тимчасовий Революційний Комітет".

Фльота і військова залога в Кронштаді при сягнули вірність Тимчасовому Революційному Комітетови.

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ВРУЧИЛИ УЛЬТИМАТ БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ УРЯДОВИ В ПЕТРОГРАДІ.

ЛОНДОН, 5. марта. — Кореспондент компанії „Ексчендж Телеграф" з Копенгагени, столиці Данії, доносить, що революціонери в Петрограді доручили советському урядови ультимат, в якому домагаються випущення на волю до дня 5. марта всіх революціонерів, котрих увязнено.

Він додає, що революціонери спалили стацію бездротного телеграфу в Петрограді.

КРОНШТАД В РУКАХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

Великий революційний рух в цілій Росії.

ВАШІНГТОН, Д. К., 5. марта. — Тутешнє фінляндське посольство одержало урядове звідомлення від свого заграничного міністерства в Гелсінгфорсі, яке доносить, що російська приморська кріпость Кронштад впала в тепер находиться в руках революціонерів.

Звідомлення додає відомість з Естонії, що в цілій Росії панує великанський революційний рух.

БОЛЬШЕВИКИ КАЖУТЬ, ЩО ПОКИЩО ВОНИ ЩЕ КОНТРОЛЮЮТЬ ПЕТРОГРАД І МОЖУТЬ ПОКОРИТИ ЗБУНТОВАНИЙ КРОНШТАД.

ЛОНДОН, 5. марта (Ессосіейтед Прес). — З Москви одержано тут сьогодня бездротну телеграму, яка стверджує, що большевицьке правительство не вспіло здавити повстання в Кронштаді.

Одначе депеша представляє, що се повстання не є небезпечне для Петрограду, бо петроградська кріпость „Красная Горка" панує над Кронштадом і може його кождої хвилі знищити. Далі телеграма доносить, що залога в „Красній Горці" є вірна большевикам і хоче битися з моряками в Кронштаді.

Телеграма додає, що в Петрограді царить спокій, та що робітники в фабриках, котрі відбувають проти-советські віча, пізнали вже, що се заграничні агенти хотять застрашити совети.

Натомісь телеграми з Гелсінгфорсу, столиці Фінляндії, які сюди наспіли, доносять, що проти-советського руху не здавлено, але що він шириться дальше. Сі телеграми кажуть, що Москва і Петроград є в руках революціонерів.

Інші депеші, які ще в пятницю одержано із скандинавських країв, подають, що положення в Москві і в Петрограді є дуже поважне. Деякі телеграми сповіщають, що серед війска є сильний рух проти наказу, аби ужити проти революціонерів.

Кронштадські моряки острілюють Петроград.

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ВИСЛАЛИ ДЕЛЕГАЦІЮ ДО ПЕТРОГРАДУ.

Домагаються кари на ґенерала Аварова і Зіновева.

ЛОНДОН, 6. марта. — Кореспондент компанії „Ексчендж Телеграф" доносить з Гелсінгфорсу, столиці Фінляндії, через Копенгагу, столицю Данії, що вістка про те, що російські революціонери заняли Кранштад, надморську кріпость і пристань у Фінському заливі, недалеко Петрограду, потверджується.

Він додає, що революціонери зробили Кронштад осередком своєї організації.

Дальше він доносить, що революціонери пробували гармат воєнного корабля „Петропавловск" на Петроград і вислали ледокол (корабель до ломання леду) „Ермак" до Оранієнбама (пристань недалеко Кронштаду).

Советські власти спинили зелізничий рух між Кронштадом і Оранієнбамом.

Революціонери з Кронштаду вислали делегацію до Петрограду, але не звісно, чи до большевицького уряду чи до петроградських революціонерів.

Моряки вислали телеграму до Петрограду, в якій жадають прогнання диктатора Петрограду ґенерала Аварова, і страчення губернатора Петрограду М. Зіновева.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На рік	$10.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Гардінґ проти Вилсона.

Інавґураційна промова президента Гардінґа не містить в собі жадної виразної програми внутрішної політики для Злучених Держав. Містить вона вправді згадку про деякі поважні суспільні питання американської політики, такі, як безробіттє, праця жінок та дітий, але нічого докладнійше про се не говориться, так що вони виглядають дійсно як звичайна собі окраса таких промов.

Зрештою, сему дуже дивуватися не можна, бо вся внутрішна суспільна політика належить в переважній части до законодатних тіл, а ті тіла американська конституція зробила значно независимими від федеральної адміністрації, на котрої чолі стоїть вибраний президент.

Тому уже з природи американського конституційного устрою виходить таке, що заграничні справи Злучених Держав заняли перше місце в інавґураційній промові президента Гардінґа. Ся власне частина є найбільше замітною частю промови ще й тому, що вона зазначує зворот в заграничній політиці Злучених Держав.

Президент Гардінґ виразно і довго виясняє, що Злучені Держави готові кождої хвилі зробити межидержавну умову щодо зменчення зброєнь на суші або морі, що вони готові віддавати кожде межидержавне непорозумінне якомусь межидержавному роземному судови. Однак рівночасно він не менче ясно, виразно і недвозначно підчеркає, що за його урядовання Злучені Держави не піддадуться під жадну межидержавну власть, як що таке підданне малоби значити обмеженне, зреченне хочби частини повної національної самостійности Злучених Держав.

Отся заява стоїть у виразнім противенстві з політикою його попередника, з політикою Вилсона, котрий хотів, щоби Злучені Держави добровільно зреклися частини своєї самостійности на річ межидержавної власти, котра малаб стояти понад всіми цивілізованими державами як якась наддержавна власть, як наддержавний законодавець, суддя та уряд.

Політика Гардінґа іде в зовсім инчім напрямі, як ішла політика Вилсона. І президент Гардінґ слушно каже, що американський народ заявився за його політикою, але не за політикою Вилсона, бо послідні президіяльні вибори в Америці відбулися власне на тлі боротьби за засаду межидержавного суду.

Сего настрою американського народу не може заперечити навіть той, хто добре бачить, що метою, хоч відай ще дуже а дуже далекою, розвою світа являється якийсь межидержавний уряд, якась наддержавна власть. Президент Вилсон своєю аґітацією за межидержавною властю може ліпше вгадав, до чого зміряє світовий розвій, але він сам таки своєю зрадою голошеного ним межидержавного ідеалізму приготовив реакцію проти межидержавного порядкования справ.

Через те, що Ліґа Народів, котру побудував Клемансо і Вилсон, зрадила засади межидержавної справедливости, через те американський народ закидає не лише Вилсонову Ліґу Народів, але й всяку думку про можливість межидержавної влади. Через те, що Вилсон робив компроміси якраз там, де всякий компроміс виключений, він діждався того, що цілий американський народ закинув всяке думанне про межидержавний уряд, а охорону своїх інтересів в межидержавній сімї думає оперти виключно на силі, економічній та військовій, держави та на тих угодах, які він сею силою потрафить виєднати від других держав.

Протижидівські погроми і жидівська буржуазія.

В Ню Йорку появилася книжка в анґлійській мові п. з. „Про різню Жидів на Україні в 1919 році". Написав її Жид Ілія Гайфец.

Автор книжки обчисляє, що в 1919 році згинуло на Україні 120.000 Жидів, — мущин, женщин і дітий, — в протижидівських погромах.

Він представляє, що військо ґенерала Денікіна, котре тоді було на Україні, вбило 50.000 Жидів. Далі приписує також погроми війску Петлюри. Вправді каже, він соціяліст і не вів пропаґанди за погромами, але через те, що аґітував проти большевиків, яко „Жидів з Москви", він буцімто аґітував проти всіх Жидів. Крім того Гайфец вважає, що міністер війни, Петрів, в кабінеті Петлюри був проти Жидів і терпів та навіть орґанізував (?) погроми. Вкінці каже, що й отамани українських повстанців, як Махно й інші, уладжували погроми проти Жидів.

Ми гадаємо, що один чоловік не може зібрати докладних і безсторонних відомостий про ті сумні події з недавно минулого на українських землях, особливо, що ті землі є ще далі безупинно полем боїв. Се може зробити аж пізнійше доходженне більше дослідників подій і правди, які можуть видати безсторонний суд. Длятого і ми сьогодня не можемо сказати нічого про вартість, правдомовність і справедливість сеї книжки, бо не маємо до сього потрібних відомостий.

Ми хочемо при тій нагоді вказати на іншу річ. А САМЕ НА ТЕ, ЩО АВТОР КНИЖКИ ХВАЛИТЬ ДУЖЕ ПОВЕДЕННЄ БОЛЬШЕВИКІВ У ВІДНОШЕННЮ ДО ЖИДІВ. ВІН КАЖЕ, ЩО БОЛЬШЕВИКИ БУЛИ ДІЙСНО ОХОРОНОЮ ВСІХ ЖИДІВ, НАВІТЬ БУРЖУАЗІЇ. КАЖЕ, ЩО НАВІТЬ ЖИДІВСЬКА БУРЖУАЗІЯ ВТІКАЛА З БОЛЬШЕВИЦЬКОЮ АРМІЄЮ, ШУКАЮЧИ У НЕЇ ОХОРОНИ Й ОБОРОНИ.

Отже виходить, що большевики, котрі хваляться, що скасували буржуазію, — ЖИДІВСЬКОЇ БУРЖУАЗІЇ НЕ СКАСУВАЛИ.

ЩО БІЛЬШЕ, ВОНИ ТУ БУРЖУАЗІЮ ВОЗИЛИ ЗІ СВОЄЮ АРМІЄЮ І ДАВАЛИ ЇЙ ОХОРОНУ ТА ОБОРОНУ.

Сим, що большевики обсадили своє правительство ЖИДІВСЬКОЮ БУРЖУАЗІЄЮ, та що потім та буржуазія зберігала всю жидівську буржуазію і давала їй військову захорону, — большевики найбільше зашкодили жидівському населенню. Бо хотяй звичайно аґітація проти Жидів виходила не від них, а від других, однак большевики давали аґітаторам оруже в руки, бо вони могли кричати, що ОСЬТО БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО СЕ ЖИДІВСЬКА БУРЖУАЗІЯ (капіталісти), котра далі зберігає й охороняє жидівську буржуазію.

А прецінь як би большевики свої уряди були обсадили робітницькими представниками, а не представниками буржуазії, і як би були боронили жидівську бідноту а не буржуазію, то тяжше було би вести аґітацію проти Жидів.

Проти-жидівські погроми ми все як найрішучійше осуджуємо як річ злочинну і соромну, але годі заперечити, що до того злочину причинилось богато се, що большевицький уряд є в руках жидівської буржуазії, яка, як каже Гайфец, боронила і хоронила жидівську буржуазію.

ПОБІДНИКИ І ПОБІДЖЕНІ.

(Надіслана стаття).

Луіс Бота, представник південно-африканської републики в британській делеґації на Мировій Конференції в Парижі, вертаючи після підписання Версайського договору до дому, — де швидко помер, — гостював у Лондоні в домі бувшого анґлійського премієра Асквіта. Мр. Асквіт, згадуючи про сю гостину в своїх недавно виданих записках, каже, що Бота був прибитий, уважав мировий договір злим і жорстоким, і передавав свої враження з акту підписання договору отсими словами:

„Я сказав до Смутса, (другий представник південно-африканської републики), який сидів коло мене: Я є найгірший бесідник в сій салі," але при сій нагоді міг би я виголосити добру промову. Коли-б я був Ранцав (президент німецької делеґації) і став би перед тими грамотами, я сказав би моїм ворогам в очи: „Війна скінчилася. Ви виграли, ми програли. Ви дістали наші кораблі. Ви дістали наші гармати. Але мій нарід **голодує...** Я не дивлюся на сі грамоти, я їх підписую". — Се мало би таке враження, що ми цілі роки мусіли би почуватися винними умовам, які ми подиктували, і се було би зворушило серце кождої матери в Европі".

Сі слова Боти, який був зробив на мене також гарне враження як голова антантської комісії для польсько-українського перемиря, свідчать, що не всі представники держав антанти вважали справедливим той диктат, який побідні держави антанти примусили Німеччину підписати в Версалю.

З того часу вся міжнародня політика Европи перемінилася в проблєму: Чи Німеччина виконає Версайський договір чи ні? А коли не виконає, то що буде далі?

Ся проблєма набрала нової остроти і нового значіння тепер, після засідання Найвисшої Ради Мирової Конференції в Парижі, де означено суму, яку Німеччина має заплатити державам антанти за шкоди спричинені війною. Як відомо, Найвисша Рада рішила, що Німеччина має протягом 42 років заплатити **226 міліярдів золотих марок,** а крім того цілий ряд господарських чинитьб.

Се рішення насуває питання як морального так матеріяльного характеру.

Як відомо, держави антанти стоять на тім, що тільки Німеччина завинила вибух війни і тому має вона повернути всі шкоди, спричинені війною.

Для безсторонного дослідника причин світової війни се питання очевидно не представляється таким простим. При тім зовсім нема матеріялів для повного розгляду сього питання. Після революції в Німеччині перше републиканське правительство взялося до розсліду сього питання в відношенню до Німеччини, щоб відкрити німецькому народови тайни дипльоматії німецького цісарства. Матеріяли, які видав про се відомий теоретик соціялізму Кароль Кавцкі, являються важким актом обвинення проти передреволюційного німецького режіму. Тепер на сі матеріяли покликається антанта. Одначе для повного освітлення справи треба би, щоб так само, як се зробив Кавцкі, видано матеріяли про дипльоматію французьку й анґлійську. Та сі матеріяли покриті тайною.

Коли-ж навіть приняти виключну вину Німеччини за війну, то насуваються питання: Чи спокутування вини, наложене на Німеччичну Версайським договором, відповідає вині? Чи се спокутування лежить в інтересі права і справедливости в загально-людськім розумінню, чи тільки служить інтересам держав антанти, щоб вони зросли в могучість і богатство коштом Німеччини? Чи відшкодування обчислено справедливо? Чи Німеччина може те відшкодування заплатити?

На всі ті питання нема загально-вдоволяючої відповіди.

Ми бачили, що думав про Версайський мир Бота. Його думка не є відокремлена. Богато політиків, публіцистів і економістів в Анґлії, Америці, Італії й невтральних краях думає так само. Англійський економіст Кейнс написав уже дві книги, в яких виказує, що економічні умови Версайського мира є руїною не тільки для Німеччини, але для цілого міжнародного господарства.

Німеччині забрано заморські кольонії. Але сими кольоніями збогатилися держави антанти.

Німецька армія, найсильнійша в світі, не істнує. Тих 100.000 наємних жовнірів, які антанта позволяє держати Німеччині, не може йти в рахубу. За те Франція має тепер найбільшу й найсильнійшу армію в Европі.

Чи відшкодования, яке має заплатити Німеччина, обчислено справедливо? Богато політиків, публіцистів і економістів у державах антанти (з виїмком Франції) і невтральних, — між ин. згаданий Кейнс, — кажуть, що воно обчислене за високо.

В кінці вони кажуть таксамо, що Німеччина не годна того відшкодовання заплатити. Се означало би для неї господарську руїну. А вона є на стільки важним чинником міжнародного господарства, що її руїна означає руїну міжнародню.

Инакше каже Франція. Після засідання Найвисшої Ради Мирової Конференції в Парижі французький президент міністрів Бріян давав у палаті послів справозданнє про рішення Найвисшої Ради. Се звідомлення приняла палата послів величезною більшістю голосів, так, що становище Бріяна треба вважати в теперішню хвилю дуже сильним.

Та при сім звідомленню велася цікава дебата. Посол Тард'є, підсекретар в кабінеті Клємансо і його „права рука" підчас Мирової Конференції в Парижі, **виступив з різкою критикою** тих успіхів, які осягнув Бріян, виказуючи, що вони означають покривдженнє Франції. Як думаєте, що на се відповів Бріян? Він сказав: Може бути, що посол Тард'є має рацію. Але се не моя вина. Підставою для рішень, які я осягнув на Найвисшій Раді, був Версайський договір. А Версайський договір був **зроблений так зле, він так кривдить Францію,** що на сій основі годі було осягнути ліпші успіхи. Одначе **вина за се паде не на мене, а на авторів Версайського договору: на панів Клємансо і Тард'є.** — Так говорив Бріян і палата послів приняла його виводи оплесками й ухвалила йому довіря.

Що се значить? Що в Франції загально думають, що Версайським договором і всіми дальшими рішеннями, які з нього випливають, покривджена не Німеччина, тільки Франція.

А Німеччина? Коли Німеччині предложено мировий договір, часть політичних кругів була за тим, щоб його не підписувати. На їх думку він на стільки відходив від 14 точок Вилсона, які мали бути основою мира, і накладав такі важкі зобовязання на Німеччину, що підписати його значило самим собі наложити ярмо на шию. Президент міністрів Шайдеман, умірковений соціяльний демократ, уступив, не хотячи брати підписання мира на свою совість. Визначний економіст Ратенав писав: Не підписувати — і нехай діється, що хоче. Нехай держави антанти окупують Німеччину, нехай беруть за се відповідальність перед культурним світом!

Одначе переважила думка, що треба підписати. Основною рисою як осіб так і суспільних орґанізмів є те, що чим висший ступінь орґанізації і культури, тим менша здібність ризикувати. Німеччина була занадто високим орґанізмом і тому не рішилася на такий „скок у темне", як не підписати договору і наразитися на окупацію. Вона хотіла зберегти себе ціною хоч би яких великих жертв. І тому підписала Версайський договір. Німецьким політикам присвічувала надія, що коли воєнні пристрасти успокояться, держави антанти самі побачать, що Версайський договір є неможливий до переведення, і при виконуванню його будуть його змінювати в користь Німеччини. Надію на таку можливість мала Німеччина тому, бо Версайський договір містить богато постанов загальних, які тільки при виконуванню треба виповнювати змістом.

Такою постановою була також постанова про відшкодування. Коли-ж тепер засіданнє Найвисшої Ради в Парижі вложило в сю постанову зміст: 226 міліярдів золотих марок, — ціла Німеччина устами правительства, парляменту, представників усіх партій, політиків, економістів, преси відповіла: **„Не можемо.** Диктат Найвисшої Ради означає для нас 42-літню неволю і таку руїну, з якої Німеччина ніколи не піднесеться. Вся Німеччина мусить працювати на держави антанти, а сама жити в нужді, в голоді, серед внутрішніх забурень невдоволених робочих мас, попадаючи в що-раз більшу руїну".

Тепер Німеччина стоїть на тім самім місці, на якім стояла перед підписанням Версайського договору. Підписати — чи нехай діється, що хоче? **Тоді** рішила підписати. **Тепер** однодушно відповідає. Трактату найвисшої Ради не приймемо, — нехай діється, що хоче.

На засіданню в Парижі Найвисша Рада рішила, що найблизше засіданнє її має відбутися в Лондоні. Воно вже назначене на день 1. марта. На се засідання запрошено також Німеччину, яка має там означити своє становище супроти парижських рішень. Німецьке правительство заповіло, що воно в Лондоні предложить свій плян в справі відшкодування. Рівночасно заявило воно, що тільки тоді візьме участь в Лондонській Конференції, коли матиме запоруку, що то з ним будуть вести переговори, а не йому диктувати.

Так стоїть справа перед Лондонською Конференцією. Чи в Лондоні прийде до порозуміння, чи Німеччина піддасться диктатови держав антанти, чи вибухне острий конфлікт, — не треба пророкувати. Ліпше пождати й побачити.

Та в кождім разі ясне одно: Що сей мир нічим не ріжниться від усіх попередніх. Все побідники наказали свою волю побідженим. І так само тепер. Ріжниця тільки в тім, що тепер побідники більше деклямують про „право і справедливість", ніж давнійше. Одначе в дійсности „право і справедливість" виглядають так, як сього треба побідникам.

Відень, 12. лютого 1921.

Др. Михайло Лозинський.

РОЗМОВА З ПРЕЗИДЕНТОМ ПЕТРУШЕВИЧЕМ.

В віденськім дневнику „Дайтшес Фолксблат" з 2. лютого с. р. поміщено просторy розмову редактора сеї ґазети з президентом Західно-укр. Републики (Галичини), д-ром Евгеном Петрушевичем, по повороті його з Женеви. Вибираємо з сеї розмови що найзамітнійше.

Росказавши про страшні відносини у Галичині, президент Петрушевич сказав дальше так:

„Я маю враження, що хоч аліянти підпирають Польщу, але вони таки обмежать її до належних етноґрафічних границь. Ясно, що Польща тим буде тривкрійша, чим менше непольського елементу буде обіймати. Се звісна річ, що західні великі держави взяли се Польщі дуже за зле, що вона переступила т. зв. лінію Корзона та що в договорі з большевиками вона присвоїла собі українські землі. **Французи стоять на тім, що Галичина не має бути вправді прилучена до Польщі, але що треба** — доки справа остаточно не буде рішена — **лишити Галичину під тимчасовою польською управою.** Але українське правительство Галичини, а з ним і ввесь нарід є проти польської управи, котра нищить все господарське і культурне життє народу. Зрештою ми стоїмо на тім становищи, що нашому народови не треба жадної чужої опіки, бо ми вже раз дали доказ, що ми маємо досить інтеліґентних сил, щоби завести і вдержати в краю мир і лад. Галичина має значно більшу територію, чим приміром Швайцарія або Бельґія. Наш нарід є здоров і працьовитий та горнесь радо до культури. Наш край має великі природні богацтва. Він мусить мати гарну будуччину, коли лише буде вільний. А як розуміють Поляки „тимчасову управу", доказом їх крайно самовільна господарка у Галичині"...

„Натомість инші держави — говорив дальше през. Петрушевич — **є нашим змаганням до независимости дуже прихильні.** Англія і Япан є за тим, щоби Галичині **сейчас признати державну самостійність.** Анґлія думає, що на разі — доки не зорґанізуєсь назад галицько-українська управа — треба завести провізорію, а саме віддати Галичину під управу якоїсь иншої, добре зорганізованої — очевидно — непольської держави, яка опісля передала би край місцевій управі".

„Справа Західної України (т. є. Галичини) прийде в скорім часі до рішення — коли вже не на найблизшій конференції в Лондоні, то в кождім разі зараз по заключенню мира між Польщею а Росією. В Анґлії стоять на тім становищи, що лише тоді вдержиться мир на Заході, коли забезпечиться його на Сході. Згідно з тим, **з Галичини хочуть сотворити невтральну державу під опікою Ліґи Народів або якої міжаліянтської комісії.**

Редактор спитав дальше президента Петрушевича, скілько правди є на слухах про **монархістичний рух** серед Українців. На се дістав таку відповідь:

„Може бути, що десь там знайдеся оден чи другий старої дати селянин, що, бачучи страшний заколот усюди, зітхне собі: „шкода, що не маємо цісаря, а то був спокій та було якесь право". Але вірте мені, що **наш нарід має тепер чимало иншої журби ніж думати про цісаря".**

На запит редактора про **відносини між Галичиною а Придніпрянською Україною,** президент сказав:

„Галичина з причин, що мають своє жерело в ріжнім степени розвою українського народа по обох боках Збруча, не думає **на разі** лучитись таки зараз з Придніпрянщиною — хоч оба краї заселює український нарід. Одначе **се розуміеся само собою, що як тільки відносини на Сході упорядкуються, то Галичина зараз прилучиться до Великої України на засадах федерації.** Се вже проклямувала галицько-українська Національна Рада, що є парляментом Галичини, резолюцією з 3. січня 1919".

Для зрозуміння наших читачів додамо, що т. зв. **лінія Корзона се є та лінія, котру аліянти рішенням з дня 8. грудня 1919 установили як найдальшу можливу східну границю Польщи.** Ся лінія біжить від півночи (ще поза Галичиною) рікою Бугом; недобігаючи Бугом до галицької границі, звертає вона **в полудневій части** Холмщини скісно на південний захід і добігає до галицької границі там, де сходяться межі судового повіту Белз і судового повіту Чесанів. Звідси йде лінія Корзона східною межею політичних повітів Чесанів, Перемишль, і Добромиль на полудне, перетинає східну часть повіта Ліско і доходить до Карпат на захід від жерел Сяну.

Значить, лінія Корзона дає Польщи такі українські землі: 1) поза Галичиною: західне Підляше і майже цілу Холмщину; 2) в Галичині: повіти Чесанів-Любачів, Перемишль, Добромиль, майже цілий повіт Ліско, повіт Сянік, українську часть повіту Ярослав та всю Лемківщину — разом міліон українських душ. Ся лінія то ще не є остатнє слово. Вона може бути ще поправлена на захід, т. є. в сторону Сяну. І мусить бути поправлена — так, щоби всі Українці, що живуть масою на захід від сеї лінії, прийшли до західно-української републики.

Натомість ся лінія — по думці антанти — не може бути пересунена на схід. То значить: що лежить на схід від сеї лінії, то не може ніяк належати до Польщи; то належить до Східної Галичини. І се є корисне для нас, сторона сеї лінії, бо вже само поставленне такої лінії свідчить, що Галичина не є Польща і має стати свобідна.

НА ВІЧЕ! УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНЕ В ДЖЕРЗИ СІТИ!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13. МАРТА С. Р.

о годині 2-ій пополудні в галі Кляйнгавза під ч. 98 Нюарк Аве., відбудеться

СПІЛЬНЕ ВІЧЕ

В СПРАВІ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Дорогі родимці! Довголітна страшна та кровава війна на нашій рідній землі довела наш трудовий та нещасний народ до жебрачої торби. Край наш виглядає, неначе одна велика домовина, неначе цвинтар. А нещасний народ конає від нужди, холоду та голоду; каліки-сліпці, це тільки що й осталося у спадку кровавого молоха.

Там над нашим братом, матірю, батьком, сестрою, жінкою та дітьми знущався хто тільки й хотів. Розпинали, били, вішали, нашого брата Москалі за те, що Українцем він родився. А Мадяри розстрілювали й вішали за те що таким він родився. Не щадив ніхто наших рідних, кождий тільки мордував та грабував, а винищений брат, батько, матір, конаючи, просить поратунку.

Це було у війні кровожадних царів, цісарів та королів. Прийшла відтак революція, поневолені народи почали підніматись до життя нового, до цілковитого визволення з чужого ярма. З усіх поневолених певно ніхто так радісно не витав волю як наш трудовий український народ, поневолений віками зависними сусідами. Думали, що зійшло і для нас сонце волі і щастя, що вже ми станем господарем своєї землі.

Але вороги наші: стара шляхетчина, зеднавши хлопа Мазура та робітника, пійшли кровавою війною на наші й так знищені землі. Під проводом полководця Галлера-Джінґісхана загарбали нашу рідну землю і донині там господарять. Страшна та господарка. Вісти, які доходять нас зза океану, з убогої Країни такі болючі, такі пронимаючі, що на згадку їх кров в жилах зтинається. Там, сотки тисяч братів наших гине в тюрмах. Шибениця, рабунки, мордування. Але ляцького звірства трудовий наш народ мусить позбутися. А ми не повинні відказати їм в помочі. Браття і Сестри! Будьмо вирозумілі на ті слези, кров, нужду, голод, холод та на ту нечувалу муку наших братів! Кождий чесний член великої української родини, хай приходить на віче з думкою, що прийде в поміч конаючому братови. Геть роздори, геть всяка кириня! Хай запанує згода між нами, щоб могли ми боротись за волю українського народу.

ЗА КОМІТЕТ ПОМОЧИ РІДНОМУ КРАЄВИ:

Члени Товариств: Михайло Сидор, Стефан Костів, Василь Гіль, Микола Вацлавський, Кирило Піддубчишин, Петро Жарський, Микола Левицький, Михайло Смакула, Володимир Панас, Петро Дубовецький, Іван Вдовицький, Василь Лисяк, Іван Гузар, Володимир Онуфрів, Іван Гречин, Михайло Цаповський, Гаврило Павлик, Михайло Шевчинський.

ДОПИСІ

НА ПОМІЧ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Вудлон, Па.

Спис жертводавців, що зложили жертви на поміч рідному краєви:

Кульчицький Теодор $5.00; Вітушинський Ілія $2.50; Рекрут Володимир $3.00; Коза Йосиф $2.00; Михалюк Василь $1.50; Чайковський Никола, Каратий Антон, Монастирський Василь, Мозос Горда, Дреник Атанас, Ганюк Василь, Куч Василь, Доленко Никола, Стець Йосиф, Шиян Стефан, Фечушак Василь, Антоняк Онуфрей, Коваль Ілія, Клебан Йосиф, Мокраян Василь, Добуш Іван, Геркович Б., Берґер І., Ґула Марія, Вайда Іван, Шпук Никола, Баранек Анна, Мартусяк Іван, Кузя Калемпер, Подоляк Петро, Добуш Іван, Дуткевич Николай, Книжик Іван, Шедний Яків, Яворчуковський Василь, Камінський Василь, Юркевич Стефан, Загоруйко Никола, Висятицький Іван, Сабор Никола, Ревт Олекса, Гречушка Марія, Сврібинський Йосиф, Камінський Олекса, Смагула Йосиф, Ясевич Антін, Свідран Михайло, Семенчук Мих. і Сович Андрій по $1.00; Шиян Онуфрей 85 ц.; Заремба Йосиф 55 ц.; Масляник Йосиф, Парада Андрій, Давід Сокорт, Гершмавбер, Шиян Яків, Тан Мей, Віл Дик, Бонерді А., Кушре Л., Сенчак Стефан, Сенків Панько, Бир Іван, Лаврик Гринько, Бандровський Стефан, Войтович Дмитро, Шиян Онуфрей, Зарицький Іван, Шот Василь, Ксеньків Олекса, Добуш Петро, Кічан Михайло, Козловська Марія і Купер Енде по 50 ц.; дрібними датками $2.15. Разом зібрано $73.05.

Розхід: за медалі Т. Шевченка $19.00; за висилку гроший $2.00; за кореспонденцію 5 ц. Разом $21.05. Вислано чеком **$52.00.**

Гроші вислано до Земельного Банку Гіпотечного у Львові для У. Г. Комітету.

ЗА КОМІТЕТ:
Вол. Рекрут, Вас. Михалюк.

—o—

ДАР УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ НА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ В КОМАРНІ, В ГАЛИЧИНІ.

Тітусвил, Па.

Члени відділу 72 У. Н. Союза заколядували на рідну школу в Комарні, повіт Рудки, Галичина, отсі датки:

Український Клюб $300.00; І. Коґут і Гр. Слоньовський по $10.00; І. Коцан, М. Слоньовський, С. Салаш, І. Пасічник, В. Ліщинський, С. Партика, Н. Кіс, І. Ольховий, І. Здерко, А. Федак, І. Вагнер, Т. Міґулка і Гр. Пасічник по $5.00; М. Баран, І. Панас, І. Мендан, М. Колодрубець, М. Сидор, А. Тряк і І. Новицький по $2.00; М. Солтис, З. Слоньовська, А. Коцан, В. Коцан, К. Федик, С. Троняк, Г. Федан, М. Ближньовська, Д. Павлів, І. Беґен і І. Баран по $1.00; М. Слоньовський, А. Слоньовська, М. Слоньовська, І. Панас, Т. Панас і І. Патер по 50 цнт. Разом **$413.50.**

Зібрану суму вишлеться дрефтом Американ Експрес Ко. на руки д-ра Івана Коса в Комарні.

Гр. Слоньовський.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Іван Мателіч, Нюарк, Н. Дж. — Старокраєві листи містимо тоді, як в них описано окремі події в названих місцевостях, або як обговорюється справи, інтересні усьому загалові. В присланому листі є лиш кілька загальних згадок про лихоліття в старому краю, впрочім, загальновізвісних. Длятого сим разом сього листа не можемо помістити в газеті.

ІНДІЯ—ПЕРЛА СХОДУ.

(Далі).

Міста Індії.

Ріка Ґанґес перед своїм гирлом розділюється на кілька рамен, немовби кілька менчих річок, з котрих кожда має осібну назву. По одному з них, котре називається Ґуґлі, можуть плисти навіть великі морські кораблі. Через те високо над сим рукавом в місци, захисним від морських вітрів, повстало портове місто Калькута, одно з найбільших міст Індії. Другим щодо значіння містом Індії є порт на східнім побережу Індії, Бомбай. На східнім побережу найліпшим портом є місто Мадрас, але він не дає доброго захисту кораблям.

Індійські міста значно ріжняться від европейських міст. Сі посідні переважно міста торговельні, осідки торговлі та промислу. Індійські міста розрослися з осель коло королівських палат та укріплень королівських замків, де королі закривалися нарабовані богацтва перед другими королями. Ще один рід міст є дуже звичайний в Індії: се міста відпустові, котрі повстали коло славних храмів.

Зі старинних міст найславнійше місто Дельгі. Воно через довгі віки було столицею володарів Індії. Там давно колись на золотокованім престолі, що бестів тисячами дорогоцінних каменів, сиділи царі Індії, покорителі богатьох народів, володарі великих богацтв, поки не прийшли чужі завойовники і не забрали престоля і не роскинули дорогих каменів. Англійські королі зробили се місто недавно столицею Індії.

Та жадне місто не має тільки історичних памяток, що місто Аґра. Тут є магомеданська церков, „мошея", котру називають перловою мошеєю, а котру богато Европейців уважає найкрасшою будовою у світі. Нема в Індії будинку так славного як Тадж, нагробник, котрий вибудував один володар Індії своїй жені.

Народи Індії.

Індію заселяє кілька народів, котрі тепер уже перемішалися зі собою досить значно. Подорожний, переїзджаючи по краю, має враженнє, що населеннє переважно чорне, майже так чорне, як мурини. Однак вони зовсім не належуть до чорної раси. Більшість населення, Індуси расою своєю арійського походження, того самого, до котрого належить більша часть европейських народів. На полудни від них живе друга раса Індії, відмінна від арійської — се так звані Друїди. Кромі сего є тут ще богато Арабів, Парсів, і других народів. Білих Европейців начисляють на 125,000 душ. Кромі сего є тут ще яких 110,000 Евразійців, котрі є мішанцями Европейців та Індусів. Значиться, з білої европейської раси тут не буде навіть одного чоловіка на кожду тисячку.

Язики Індії.

Щодо мов, якими говорять в Індії, то тут також панує велика мішанина. Головна мова то мова Індусів. Але се не одна мова. Є їх кілька, а найголовнійших діялектів є вісім, а походять вони зі „святої" мови, якими писані святі книги Індусів, з так званого Санскриту. Мова Ґіндостані, котру приняго по цілій Індії як урядову мову та межинародну мову усіх народів Індії, се мішанина одного діялекту індуської мови, котрий називається Ґінді, з арабськими та перськими словами, нанесеними магомеданськими завойовниками Індії. Осьтак офіціяльна мова являється дивною мішаниною мови завойованого народа з мовою завойовників.

Мова Друїдів також має кілька наріч, а найважнійші з них пять. Друїдськими мовами говорить коло 28 міліонів народа.

Релігія Індії.

Індія се велика мішанина релігій. Хоч ріжні християнські давна, великого успіху вони не місіонарі працювали тут від мали, як се видно з того, що нині є всего на всего коло 3 міліони тубильців, котрі признаються до якоїсь християнської релігії.

Головною релігією, себто релігією, до котрої признається найбільше число людий, є так званий браманізм. Се віросповіданнє більшости Індусів. Її визнає яких 208 міліонів людий. Се дуже стара релігія. Опирається вона на дуже старих писаннях та традиціях (переданнях), поміщених в святих книгах, що називаються Веда, а котрі мають містити святе обявленнє. Опіка над сими книгами була поручена спеціяльній клясі священиків, котрі становили касту, тобто верству, зовсім відрубну від народа так, що ніхто не міг стати її членом, хто не вродився сином членa сеї касти. Сих попів звали Браманами; ось звідси і назва цілої релігії.

(Далі буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
за місяць лютий 1921 р.

ПРИХІД:

Від.	Вплатив	Від.	Вплатив
1.	349.30	144.	55.83
2.	103.49	145.	31.24
3.	43.29	146.	64.41
4.	67.88	147.	140.69
5.	42.51	148.	10.04
6.	29.53	149.	47.26
7.	136.66	150.	9.05
8.	22.30	151.	43.27
9.	89.39	152.	19.57
10.	169.77	153.	14.87
11.	4.40	154.	45.50
12.	109.83	155.	181.83
13.	43.64	156.	31.29
14.	36.94	157.	30.20
15.	36.45	158.	12.89
16.	32.66	159.	26.98
17.	30.48	160.	79.36
18.	117.70	161.	41.07
19.	10.66	162.	38.41
20.	109.66	163.	38.00
21.	19.54	164.	43.54
22.	49.96	165.	143.71
23.	19.61	166.	21.73
24.	81.40	167.	12.51
25.	24.87	168.	104.01
26.	19.08	169.	23.47
27.	66.62	170.	162.80
28.	113.72	171.	40.87
29.	105.63	172.	42.38
30.	34.26	173.	27.96
31.	11.76	174.	49.12
32.	25.43	175.	70.66
33.	23.35	176.	22.20
34.	67.81	177.	11.80
35.	24.19	179.	172.55
36.	32.29	180.	24.26
37.	20.96	181.	74.82
38.	210.49	182.	44.68
39.	53.55	183.	27.02
40.	15.50	184.	11.50
41.	48.55	185.	27.11
42.	84.23	186.	70.87
43.	17.11	187.	34.58
45.	96.93	188.	9.84
46.	26.38	189.	10.36
47.	21.72	190.	11.45
48.	76.85	191.	38.50
49.	10.64	192.	15.87
50.	19.00	193.	117.96
51.	54.05	194.	8.68
52.	19.86	195.	31.95
53.	39.59	196.	34.08
54.	20.04	197.	27.33
55.	55.71	198.	36.07
56.	58.68	199.	17.42
57.	62.64	200.	62.27
58.	28.20	202.	18.81
59.	90.35	203.	50.26
60.	8.30	205.	15.36
61.	80.64	206.	125.30
62.	70.19	207.	31.93
63.	230.44	208.	22.70
64.	40.35	209.	118.61
65.	146.30	210.	35.37
66.	58.95	211.	57.32
67.	66.88	212.	11.56
68.	23.97	213.	167.15
69.	90.30	214.	24.30
70.	209.90	215.	38.68
71.	17.96	216.	23.21
82.	39.33	217.	204.68
73.	17.82	218.	162.33
74.	14.00	219.	31.03
75.	51.72	220.	79.56
76.	168.92	221.	213.83
77.	47.51	222.	16.82
78.	134.34	223.	107.50
79.	9.47	224.	15.05
80.	30.55	225.	20.16
81.	120.72	226.	19.20
82.	25.91	227.	74.32
83.	65.66	228.	35.87
84.	11.93	229.	141.50
85.	84.74	230.	110.16
86.	81.96	231.	26.97
87.	70.64	232.	13.67
88.	15.16	233.	48.65
89.	15.79	234.	125.54
90.	56.50	235.	62.22
91.	145.01	236.	22.50
92.	14.02	237.	108.55
93.	19.07	239.	142.24
94.	41.10	240.	12.93
95.	36.58	241.	43.11
96.	146.92	243.	60.75
98.	111.38	244.	23.61
99.	124.40	245.	79.58
100.	42.98	246.	20.90
101.	45.98	247.	158.57
102.	223.14	248.	54.56
103.	50.76	251.	51.71
104.	151.87	254.	100.55
105.	84.48	255.	60.69
106.	141.50	256.	14.16
108.	58.13	258.	29.73
109.	109.01	259.	120.47
110.	25.71	262.	9.39
111.	46.27	263.	16.55
112.	125.06	270.	145.00
113.	69.71	273.	33.68
114.	45.48	274.	97.22
115.	25.00	276.	228.14
116.	9.82	277.	24.17
117.	77.68	278.	42.77
118.	112.69	282.	67.45
119.	23.33	283.	70.22
120.	99.23	286.	40.17
121.	47.69	288.	66.39
122.	12.50	290.	25.84
123.	33.61	291.	24.93
124.	44.97	292.	79.19
125.	18.07	295.	99.54
127.	67.81	296.	90.81
128.	31.04	300.	257.99
129.	14.73	301.	98.92
130.	146.57	303.	13.01
131.	32.36	308.	82.08
132.	98.19	314.	9.49
133.	143.37	315.	8.06
134.	23.38	316.	120.94
135.	132.81	317.	49.23
136.	120.61	318.	30.63
137.	45.48	320.	32.69
138.	26.17	321.	57.55
139.	44.49	323.	34.51
140.	30.88	324.	53.97
141.	14.80	326.	81.73
142.	93.40	330.	88.24
143.	43.09	332.	39.46

Від.	Вплатив	Від.	Вплатив
336.	236.17	370.	95.24
338.	206.90	371.	48.20
339.	58.43	373.	29.89
341.	72.77	379.	53.61
342.	68.12	380.	26.09
344.	17.56	381.	14.02
347.	24.45	384.	107.59
350.	64.40	385.	49.94
351.	17.75	388.	88.55
354.	36.48	391.	25.02
355.	33.23	392.	7.95
357.	22.50	393.	35.76
363.	48.06	396.	61.60
364.	55.96	400.	35.29
365.	50.63	401.	23.23
367.	50.87	402.	12.45
369.	78.06		

Процент від морґечів	187.50
Процент від бондів	200.00
Сирітські части по бл. п.:	
Андрій Гапа, в. 83	500.00
Анна Варварчин, в. 160	300.00
Юлія Цілінська,	600.00
Алекс. Гриньків, в. 161	300.00
Мих. Великанович, в. 200	250.00
Звернена позичка „Свободи"	2.500.00
Звернено з конвенційного фонду до адміністраційного	2.000.00
Звернена степендія Івана Фариняка	120.00
Разом	26.052.42

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Андрій Гапа, від. 83	500.00
Анна Варварчин, в. 160	500.00
Лукаш Лабуда, в. 48	750.00
Алекс. Гриньків, в. 161	500.00
Мих. Великанович, в. 200	500.00
Ів. Пастушак, в. 104	960.26
Кондрат Горбаль, в. 10	1.000.00
Григ. Митрик, в. 63	1.000.00
Роман Заходияк, в. 213	1.000.00
Харитон Клим, в. 288	1.000.00
Юлія Цілінська, в. 290	1.000.00

Запомоги з фонду убогих:

Ворт. Гамбаль, в. 2	100.00
Василь Кохан, в. 2	100.00
Семен Пастернак, в. 321	100.00
Мих. П. Іваницький, в. 15	50.00
Василь Притула, утрата очий і руки, в. 365	400.00

Виплати з фонду сирітського:

Андр. Телепон, від. 4.	147.91

Розходи адміністраційні:

Видатки, дієта і подорож контр. комісії	202.23
Стейтова контроля при контроли всего майна У. Н. Союза	299.40
Платня гол. уряду	445.00
Помічні сили при справозданню до стейтів	135.00
Лайсенси на рік 1921	74.00
Канцелярійні видатки	61.75
Оправа книг, 1920 річник по місяцям	23.80
Віднаки У. Н. С.	1.066.00
„Свобода" за орґан	2.929.80
„Свобода" за друки	790.25
Позичка на реальности	4.000.00

Уділенне степендії:

Іван В. Жук	100.00
Григорій Герман	100.00
Виплата адміністраційному фондови з конвенційного	2.000.00
Разом	21.835.40

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем місяця січня	166.093.30
Прихід за лютий	26.052.42
Разом	192.145.72
Розхід за лютий	21.835.40
Готівка з кінцем лютого остає	170.310.32

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	170.310.32
Морґечі	49.470.00
Бонди	336.812.50
Реальність	19.500.00
Друкарня	23.500.00
Разом	599.592.82

Стан довжний:

Фонд посмертний	318.493.13
„ резервовий	146.316.71
„ адміністр.	25.203.76
„ убогих	5.256.68
„ народний	1.394.47
„ конвенційний	1.005.93
„ сиртський	101.922.14
Разом	599.592.82

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів даєсь відповідний опуст. Дворазове оголошенне з 5 стрічок $1.00.—

ПОШУКУЮ совісної господині до обслуги і варення в бордінґ-гавзі, де мешкає кілька осіб; в спокійнім домашнім життю. Вік відповідний до заняття. Зголошення прошу писати до: **MIRON KUPYCZ, Box 186, Franklin Furnace, N. J.** 55-6

Пошукую РОМАНА ГАНЧАР; походить зі села Середне Велике, Гал. Перебував в **Egypt, Pa.**, в околици **Cementon**, а тепер в Шікаго, Ілл. Перед 10-ти роками ми оба товаришували. Він сам або хто знає про його адресу, зволять зголоситися, а дістане нагороду: **PROKOP KOCHAN, 121 Kajute St., Sayre, Pa.** 53-55

Пошукуєсь СОФІЮ РАДОМСЬКУ, по мужу Терещук, родом з Олеська, повіт Золочів, Галичина, котра опустила свого мужа перед 6 тижнями з під ч. 155 W. 118th St. в Ню Йорку. Оставший муж попав в розстрій і старався поповнити самовбійство газом, однак скора лікарська поміч привела його до життя і віддано його до шпиталя при 12-ій улици в Ню Йорку. З причини його небезпечного стану, бажанием його брата є віднайти його жінку сейчас, щоб вратувати життє хорого брата і забезпечити для неї гроші, до яких вона буде мати право коли поверне сейчас і зголоситься до його брата на адресу: **JACOB TERESZCZUK, 54 W. 114th St., New York, N. Y.** А хтоби знав де вона перебуває, щоби її о сім пошукуванню звідомив. 55і57

ПОТРЕБА сейчас фахового бучера з мовою українською, місце стале, в **Jersey City**. Платня залежна від умови. Писати листи на адресу: A. A., c/o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 55-57

ЕМІЛІЯН ОРИЩУК з „Тулови, повіт Снятин, подай свою адресу для Олекси Бойкова, **Ukr. Brygada, I. Kurin, Nemecke Jablonne, Checho-Slovak Rep.** 53-55

ПОТРЕБА мужеського кравця при костумерській роботі. Платня після умови. Зголоситись до: A. PASICHNYK, 513 E. 16th Street, New York, N. Y. 54-6

КОЛИ потребуєте доброї барберської машинки до стриження волося, то зайдіть особисто або пишіть. Найліпша машинка коштує $5.75, ножиці $1.75, гребінь 30 ц. Адресуйте: 53-6

HARRY MYSYSHYN,
2403 W. 3rd St., Chester, Pa.